

7, 3, 4, 5. ÇAT. BR. 1, 8, 3, 27. KĀTA ÇR. 13, 3, 14. 18, 6, 17. — b) Befreiung, Rettung: अथ वारुं करिष्यामि कुलस्यास्य विमोचनम् MBu. 1, 6193. तीर्थयात्रा^० 1, 216 in der Unterschr. मम दुःखादिमोचनम्। यथा भवति R. 5, 37, 24. पापाच्चात्मविमोचनम् MĀR. P. 32, 36. शुभा बुद्धिर्विमोचनम् (so die neuere Ausg.) wohl so v. a. पापादात्मविमोचनम् MBu. 14, 1048. — c) das Aufgeben, Fahrenlassen: देहस्यास्य MBu. 3, 2489. — d) N. pr. eines Wallfahrtsortes MBu. 3, 7032. — Vgl. अग्नि^०, उर्विमोचन, रथ^०.

विमोचनीय am Ende eines comp. auf das Abspannen von — bezüglich: रथ^० (s. auch u. रथविमोचन) ÇAT. Bu. 5, 4, 3, 14. KĀTA ÇR. 15, 6, 23.

विमोच्य (von 1. मुच् mit वि) adj. zu befreien MBu. 3, 14952.

विमोह (von 1. मुह् mit वि) m. Verwirrung des Geistes: ० R. KATHĀS. 50, 39. BHĀG. P. 2, 9, 5. 3, 27, 25. 7, 2, 37. मरु^० 5, 5, 27. मति^० 2, 7, 37.

विमोहन (vom simpl. und caus. von 1. मुह् mit वि) 1) adj. den Geist verwirrend BHĀG. P. 11, 24, 6. लोक^० 8, 11, 33. 9, 14, 23. — 2) n. a) Verwirrung, das in-Unordnung-Gerathen P. 7, 2, 54 (vgl. DHĀTUP. 28, 22); nach dem Schol. das Verwirren, in-Unordnung-Bringen (आकुलीकरण). — b) das Verwirren des Geistes: वैमानिक^० RĪGĀ-TAR. 3, 370. unter den acht मरुसिद्धि PRAB. 61, 16. — c) N. einer Hölle VP. 207. fg.

विमोहिन (von विमोह) adj. den Geist verwirrend KATHĀS. 62, 164. जगताम् BHĀG. P. 4, 20, 30. 10, 13, 37. जगत्त्रय^० KATHĀS. 104, 97. Verz. d. Oxf. H. 29, a, 37.

विमौन (2. वि + मौ^०) adj. das Stillschweigen brechend KATHĀS. 96, 47.

विमौलि (2. वि + मौ^०) adj. mit keinem Diadem geschmückt HARIV. 3446.

विम्लापन (vom caus. von म्लप् mit वि) n. das Welkmachen, Schlafmachen, Erweichen: eines Geschwürs u. s. w. SUÇR. 1, 63, 17. 2, 3, 15. 106, 17. 112, 3.

विपङ्ग (so oder noch wahrscheinlicher अविपङ्ग) = 2. अच्यङ्ग (in den Nachträgen) VARĀH. BRH. S. 58, 47 (vgl. v. l.).

विपञ्चारिन् (विपत् + चा^०) 1) adj. im Luftraum wandelnd. — 2) m. eine Falkenart (चिह्ना) ÇABDAM. im ÇKDR.

विपत् s. विपत्.

विपति (2. वि + प^०) m. 1) N. pr. eines der 6 Söhne des Nahusha VP. 413. BHĀG. P. 9, 18, 1. — 2) Vogel ÇABDĀRTHAK. bei WILSON.

विपद् VARĀH. BRH. S. 58, 47 schlechte Lesart für विपङ्ग.

विपद्गङ्गा (विपत् + ग^०) f. die im Luftraum fließende —, die himmlische Gaṅgā AK. 1, 1, 44.

विपद्गति (विपत् + भू^०) f. Finsterniss (wohl die Asche des Luftraums) TRIK. 1, 2, 2. H. c. 20.

विप्यत् 1) adj. s. u. 3. इ mit वि. In der Bed. hingehend, vergehend: विपयिन्नायुः BHĀG. P. 7, 6, 14. विपदित 9, 21, 3. विपते गगनादिवोद्यमं विना देवाडुपस्थितमेव वित्तं भोग्यं यस्य यदा विपद्यते प्राप्नुवत् वित्तं भोग्यं यस्य Comm. — 2) n. SIDDH. K. 231, a, 7 (विपत् gedr.). a) das sich Trennende, Auseinandergehende als Bez. des Zwischenraums zwischen den zwei Getrennten (dem Himmel und der Erde; man vgl. Stellen wie: इदं वा घत्तरितं विपदिमौ स्तनावभितः PANĒAV. BR. 24, 1, 7. यावापृथिवी मरुतास्ताम् ते विपती अंबूताम् IBR. 1, 1, 3, 2. तयोर्विपत्योर्पि उत्तरेणाकाश आसीत् दक्षरितमभवत् ÇAT. BR. 7, 1, 3, 23. संपत् विपत् VS. 15, 5 nach MAHLDB. Tag und Nacht), Luftraum AK. 1, 1, 3, 2. H. 163. HALĀJ. 1, 137.

VI. Theil.

व्योर्विपद्वनिस्रयो लोका यज्ञे प्रतिष्ठिताः Schol. zu AV. PRĀT. 4, 103. विपति, द्वितौ MBu. 1, 1181. विपद्गत 1186. विपत्स्य 8246. विपद्भ्यगमत् 3, 818. (शराणाम्) विपद्भराणां विपति दृश्यते बह्वो ब्रजाः 4, 1864. विपतीव चन्द्रः 7, 672. 1192. 1194. 13, 1846. HARIV. 8033. 8035. R. 5, 93, 31. 6, 97, 7. SUÇR. 1, 20, 19. 132, 14. विपत्पताका der Blitz R. 3, 12. RAGU. 13, 40. ÇĀK. 7. विपद्भुपचितमेघम् Spr. 2832. VARĀH. BRH. S. 3, 38. 11, 39. 51. 12, 5. विपति चरतां प्रह्णाम् 17, 2. 19, 8. 15. 21, 14. 24, 14. 20. 97, 12. PANĒAT. III, 147. PRAB. 54, 13. GHAT. 9. BHĀG. P. 3, 10, 7. 8, 10, 24. भूमा विपति तेपि 10, 41, 3. HIT. 10, 1. — b) der Aether (als Element) BHĀG. P. 3, 8, 32. 20, 13. 32, 9. 7, 9, 48. Verz. d. Oxf. H. 104, b, 28. SARVADARÇANAS. 148, 20. 149, 5. 176, 7. — c) Bez. des 10ten astrologischen Hauses (= नभस्तल) VARĀH. BRH. 11, 20. 23 (23), 5.

विपन्मणि (विपत् + म^०) m. das Juwel des Luftraums d. i. die Sonne H. an. 4, 132. MED. th. 30. HĀR. 11.

विपम् (von यम् mit वि) m. = विपाम P. 3, 3, 63 (vgl. 6, 2, 144). AK. 3, 3, 18. = दुःख SvĀMIN zu AK. nach ÇKDR.

विपय m. eine Art von Eingeweidewürmern SUÇR. 2, 309, 15.

विपवन (von 3. पु mit वि) n. das Trennen NIR. 4, 25. विपावन v. l.

विपाङ्ग VARĀH. BRH. S. 58, 47, v. l. für विपङ्ग.

विपात s. u. 1. या mit वि.

विपातस्त् als वधकर्मन् NAIGH. 2, 19 und NIR. 3, 10 auf यत् zurückgeführt, scheint nichts Anderes als 3. du. von 1. या mit वि zu sein: sie durchfahren d. h. zerschneiden mit den Wagenrädern.

विपातिमन् (von विपात) m. Dreistigkeit, Unverschämtheit gaṇa दृढादि zu P. 5, 1, 123.

विपाम् m. = विपम P. 3, 3, 63 (vgl. 6, 2, 144). AK. 3, 3, 18. = व्यापाम Faden, das Längenmaass der ausgestreckten Arme H. c. 123.

विपावन n. s. विपवन.

विपास (von यस् mit वि) m. nach dem Comm. N. eines Plagegeistes in Jama's Welt VS. 39, 11. TS. 1, 4, 35, 1. TAITT. ĀR. 3, 20.

विपुक्त s. u. 1. पुक्त् mit वि; davon ० ता f. das Freisein von: विभ्रमादि^० H. 69.

विपुङ्ग AV. 7, 4, 1 falsche Lesart für नियुत्.

विपुत partic. von 3. पु mit वि. du. fem. die Getrennten d. i. Himmel und Erde NAIGH. 4, 1. NIR. 4, 25. RV. 3, 54, 7; vgl. 4, 7, 7.

विपुतार्थक (von विपुत + अर्थ) adj. sinnlos HALĀJ. 1, 141.

विपुथ (2. वि + पृथ) adj. von seiner Heerde getrennt: मातङ्ग MBu. 9, 1928.

वियोग (von 1. युज् mit वि) m. = विरह u. s. w. H. 1511. HALĀJ. 4. 57. am Ende eines adj. comp. f. श्री VIKR. 133. KATHĀS. 17, 43. 1) das Getrenntwerden, Trennung, das Kommen um, Verlustiggehen: वियोगं प्राप्तवत्यहम् sc. vom Gatten MBu. 3, 2573. VIKR. 29, 17. संनिधि^० MĀLAV. 63, 10. प्रायो बन्धुभिरघ्नीव पथिकैर्योगो वियोगावहः Spr. 1974. संयोगो हि वियोगस्य संसृजयति संभवम् 3076. संयोगे च विप्रयोगात्ते 3113. VARĀH. BRH. S. 103, 8. श्येनवत्सुखदुःखी त्यागवियोगाभ्याम् KAP. 4, 5. BHĀG. P. 5, 14, 1. 9, 13, 9. सद्भिः Trennung von Guten KĀM. NĪTIS. 14, 60. VIKR. 73. Spr. 2748. KATHĀS. 17, 23. 25, 83. BHĀG. P. 7, 2, 25. MĀR. P. 22, 35. 72, 41. प्राणैः प्रयाति वियोगम् VARĀH. BRH. 6, 8. तस्याद्यतुर्दश समा वियोगस्ते भविष्यति KATHĀS. 9, 34. भर्त्रा सह MBu. 3, 2565. ÇIÇ. 12,

72*